

FRÉTTIR - ÁHUGAVERÐ RANNSÓKN UM ÞARMABÓLGUSJÚKDÓMA
NORDTREAT

Þann 1. janúar 2022 hefst samnorræn rannsókn á þarmabólgsjúkdómum á vegum NORDTREAT. Þáttakendur verða allir einstaklingar á aldrinum 18 - 70 ára, nýlega greindir eða með sterkan grun um þarmabólgsjúkdóm. Rannsóknin stendur til 10. janúar 2023 og verður þáttakendum fylgt eftir í eitt ár. Stefnt er að því að fá 30 einstaklinga í rannsóknina hér á Íslandi en miðað er við 60 einstaklinga í Noregi, Danmörku, Svíþjóð og Finnlandi. Fulltrúar frá CCU hafa mætt á nokkra fundi sem fulltrúar sjúklingasamtaka en það er Guðrún Lóa Davíðsdóttir meltingarsérfræðingur á Landspítalanum sem stýrir rannsókninni hér heima.

Einstaklingum sem hafa ákveðin einkenni frá meltingarvegi er vísað til skoðunar og mats hjá meltingarsérfræðingi. Sumir hafa góðkynja ástand sem þarfnað ekki meðferðar en sumir eru með alvarlegri sjúkdóma sem krefjast meðferðar, eins og þarmabólgsjúkdómarnir, Sáraristilbólga (Ulcerative Colitis) eða Svæðisgarna-bólga (Crohn's sjúkdómur). Mikilvægt er að fá rétta greiningu snemma í sjúkdómsferlinu svo hægt sé að veita viðeigandi meðferð strax frá upphafi. Í nýlegum rannsóknum hefur verið sýnt fram á að ákveðin prótin í blóði einstaklinga með bólgsjúkdóma í görn, segja til um verri horfur sjúkdómsins, þ.e.a.s. að þeir sjúklingar sem hafa þessi há-áhættuprótin í blóði þurfa frekar á líftækniþfjum að halda síðar í ferlinu og lenda frekar í ristilnámi.

Tilgangur rannsóknarinnar er tvíþættur:

Í fyrsta lagi er markmiðið að sýna fram á að einstaklingsmiðuð meðferð er möguleg hjá sjúklingum með þarmabólgsjúkdóm. Í rannsókninni munu nýgreindir sjúklingar slembiraðast í 2 hópa. Fyrri hópurinn verður rannsakaður með tilliti til há-áhættuprótinsniðs en hinn ekki. Þeir einstaklingar sem hafa prótinsniðið verða meðhöndlaðir með líftækniþfjum og mögulega ónæmisbælandi meðferð strax í upphafi (á fagmáli kallað „top-down“ meðferð). Hinir verða meðhöndlaðir með hefðbundinni meðferð („step-up“ meðferð). Í lok rannsóknarinnar verður sermi rannsakað hjá samanburðarhópi fyrir há-áhættuprótinsnið og hóparnir bornir saman með tilliti til árangurs meðferðarinnar. Árangurinn verður metinn með ristispeglun, myndgreiningu, spurningalistum, saurprufum og blóðprufum.

Mikilvægasti ávinningurinn í þessum hluta rannsóknarinnar er að greina há-áhættuprótinsnið í sermi sjúklinga. Sú greining gerir það kleift að gefa sjúklingum með þarmabólgsjúkdóma einstaklingsmiðaða meðferð og draga þannig úr hliðaverkunum sjúkdómsins og koma í veg fyrir of- eða vanmeðhöndlun.

Í öðru lagi snýr rannsóknin að því að bæta sjúkdómsgreiningu án inngrípsmikilla rannsókna og skoða um leið áhrif umhverfisþáttu á þróun og framvindu sjúkdómsins.

AÐALFUNDUR CCU

verður haldinn 22. febrúar 2022. Hefðbundin aðalfundarstörf eru á dagskrá og Kjartan Örvar meltingarsérfræðingur verður með fyrirlestur.

Endilega takið kvöldið frá :-)

Það getur verið mjög erfitt að greina þarmabólgsjúkdóma þar sem það krefst alltaf inngrípandi rannsókna, eins og speglunar eða segulómunar. Undanfarin ár hafa hinsvegar komið til nýjar rannsóknir á lífsýnum, (blóðprufa og eða saursýni) þar sem hægt er að fá vissa vísbendingu um sjúkdóminn hjá einstaklingum með einkenni og þar með hægt að greina þá frá einstaklingum með góðkynja sjúkdóma (IBS).

Í seinni hluta rannsóknarinnar verður leitað lífmarka (biomarker) í blóði, þvagi, saur, hári og vefjasýnum frá þarmi, sem hægt er að nota til að greina sjúklingum sem eru með góðkynja einkenni. Að auki verður leitað lífmarka sem geta spáð fyrir um framtíðarþróun sjúkdómsins hjá sjúklingum með þarmabólgsjúkdómum.

Þessa lífmarka er hægt að finna með umfangsmiklum líffræðilegum rannsóknum á vefjum og munu niðurstöður meðal annars fela í sér eftirfarandi greiningu:

- 1) Samsetningu baktería, sveppa og bakteríuniðurbrotsefna (bakteríufaga) í hægðasýnum.
- 2) Auðkenningu próteina og erfðamarka sem taka þátt í bólgu í þörmum.
- 3) Samsetningu umbrotsefna í plasma, þvagi, þörmum og hægðum.
- 4) Greining próteina sem taka þátt í niðurbroti vefja í blóði.
- 5) Svar ónæmiskerfisins í blóði.

Að auki verða könnuð áhrif lífsstílsþáttu á þróun þarmabólgsjúkdóma og safnað verður meðal annars upplýsingum um mataræði sjúklinga.

SPAKMÆLI MÁNAÐARINS

Sérhver staðreynd sem við fræðumst um, verður lykill að öðrum staðreyndum.

Edward Livingstone Youmans